

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ο ΒΟΥΡΓΑΡΟΚΤΟΝΟΣ

Φίλε «Νουμά»,

Ἔτυχε νὰ πάω τὴν περασμένη βδομάδα στὸ Δημ. Θέατρο, σὲ μιὰ ἀπογευματινὴ παράσταση, ἐθνικὴ καὶ φιλαθρωπικὴ μαζί. Στὴν παράσταση αὐτὴ ἤκουσα ἓνα ποίημα ποὺ ὁ ποιητὴς τοῦ σκότωνε, δὲ θυμᾶμαι κ' ἐγὼ πόσους Βουργάρους σὲ κάθε στίχο του. Τάκουσα τὸ ποίημα καὶ δὲν μποροῦσα νὰ κρατήσω τὰ γέλια. Ὑστερα βγήκανε μερικὰ παιδιὰ καὶ κορίτσια καὶ τραγουδήσανε πολὺ ὁμορφα κάτι δημοτικὰ τραγούδια μας. Τάκουσα καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀναγάλιασε κ' ἐνῶσα τὴ ζωὴ νὰ ξεχειλίζει μέσα μου. Καὶ εἶπα: —Νὰ ὁ ἀληθινὸς Βουργαροκτόνος! Ὅχι ὁ φαρισαῖος ποὺ σκοτώνει ἀράδα Βουργάρους μὲ στίχους Βουργαρίκους καὶ ποὺ μὲ μαθαίνει τὸν εὐκολὸ πατριωτισμὸ, ἀλλὰ κεῖνος ποὺ μάζωζε τὰ παιδιὰ αὐτὰ, τῆμαθε νὰ λένε ὁμορφα τραγούδια καὶ μοῦ τὰ παρουσίαζε νὰ μὲ μάθουν πῶς ὁ Ρωμιὸς δὲν πέθανε μὰ ζεῖ ἀκόμα. Ὅσο ἀξίζει ἓνας καπετάνιος παληκαρὸς ποὺ ξεπαστρεύει τοὺς Βουργάρους στὰ Μακεδονικὰ βουνά, ἄλλο τόσο ἀξίζει καὶ αὐτὸς ἰδῶ ὁ παληκαρὸς ποὺ καταπίεστηκε τόσο βαριὰ δουλιὰ, νὰ δημιουργήσει Ρωμιούς.

Καὶ τὰ λόγια μου τὰ βρήκα σωστά. Δὲν ξέρω πῶς θὰν τὰ βρεῖς καὶ λόγου σου.

Ὁ φίλος σου
ΕΝΑΣ

ΟΙ ΣΚΟΙΝΟΒΑΤΕΣ...

Ἀγαπητὲ «Νουμά»,

Ἀπὸ στόμα Ρωμιοῦ βγήκανε κ' αὐτὰ τὰ λόγια καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ πιστέψεις ὅ,τι σοῦ πῶ, ἀφοῦ δὲ καὶ λόγου σου τοὺς ξέρεις καλὰ τοὺς Ρωμιούς καὶ δείχνεις πῶς τοὺς ἔχεις βαθιὰ μελετήσει.

Μοῦλεγε λοιπὸν ἓνας κύριος προχτές:

— Οἱ Σουηδοὶ μὰς γελάσανε καὶ μαζώζανε ἀπὸ τὰ ἱπποδρόμια ὅλους τοὺς σκοινοβάτες καὶ τοὺς φέρανε δῶ, τάχα γι' ἀθλητὲς, γιὰ νὰ μὰς θαμπώσουνε! Ἀμ' ἔτσι μπορῶ νὰν τὰ πάρω κ' ἐγὼ τὰ βραβεῖα μὲ τὴ ντουζίνα!...

Γιωργὸς μας, ὁ ἀναστημένος, γνωριστήκαμε, κλάψαμε, γελάσαμε, φιληθήκαμε, χοροπηθήσαμε κ' ὕστερος ἔφυγε νῆρθι δῶ, λέγοντας πῶς θὰ σὰς παίξῃ τρανὸ παιχνίδι: θάρρῃ γιὰ ξένος, νὰ περάσῃ μαζί σας τὴ βραδιά, καὶ τὸ πρῶτ' ὅταν φανερωθῇ, σὰ δὲν τόνε γνωρίσετε φοβότανε γιὰ τὴ μάνα, μὴν τῆς κἀνὴ κακὸ τὸ ἄξαφνο....

— Βρὲ ὁ ξένος εἴταν' ὁ Γιωργὸς μας; Θεοῦλη μου, μὰς λυπήθηκες; Χὰ χὰ! ὁ κουμπάρος μου!.. κ' ἡ μάνα θυμῶνε! ἀδερφοῦλα μου! ὁ Θεὸς εἶναι μεγάλος!

Μπλεγμένους ἀγκαλιά οἱ δύο ἀδερφάδες χοροπηδοῦσανε σὰν τρελλές, μέσα στῆς χαρᾶς τὰ ξεφωνητὰ καὶ τὰ γέλοια, καὶ μοναχὴ τῆς ἡ γριὰ βουβάθηκε, μαρμαρώθηκε στὸν τόπο τῆς, ἄγρια καὶ παγωμένη σὰ νύχτα χειμωνιάτικη....

— Ὁ κατεργάρης! φώναξ' ἡ Λενιώ, ἀφίνοντας τὴν ἀδερφή τῆς! καλὰ μὰς τὴν ἐφκίασε, περίφημα! ποῖος ξέρει τώρα ποὺ κρύφτηκε γιὰ νὰ μὰς παιδέψῃ ἀκόμα!

— Δὲ μιλάς, βρὲ μάνα; Παναγιὰ μου! καλὲ δὲς τὴ μάνα πῶς ἔγεινε!

— Θὰ φανερωθῇ! χὰ χὰ! θὰ φανερωθῇ, παλαβές, ποῦ εἶναι, θὰ φανερωθῇ!—Ξεφώνησε σὰν τρελλὴ ἡ γριὰ καὶ ἀρπάχνοντας τὴν ἄξινα ξέσκαψε μὲ

Γέλως; Μὰ ἐγὼ κλαίω τὰδιόρθωτα τὰ χάλια μας ποὺ δὲ μὰς ἀφίνουμε νὰ δοῦμε τὴν προκοπὴ τοῦ ξένου καὶ νὰ ὠφεληθοῦμε ἀπ' αὐτὴν.

Γεῖά σου
ΖΗΤΩΠΟΛΕΜΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

(Στὴ στήλη αὐτὴ θὰ κρεμάμε κάθε βδομάδα, σὰν κειφάλια ληστῶν, ὅλες τὲς θυσιαστικὰς καὶ ἀνορθογραφίας ποὺ βρίσκονται σὲ καθαρηνουσάνικα βιβλία. Συνεργάτης τῆς στήλης αὐτῆς θάναί δὲ οἱ ἀναγνώστες μας, ἀρκεῖ μοναχὰ πλάι στὸ βαρβαρισμὸ ποὺ θὰ μὰς στέλνουνε νὰ σημειώσουν τὸνομα τοῦ βιβλίου καὶ τὸν ἀριθμὸ τῆς σελίδας ποὺ βρίσκεται).

«.... Ὅστις παυθεῖς καὶ καταδιωχθεῖς ὑπὸ τοῦ αὐτακράτορος Ἀρκαδίου καὶ τῆς βασιλίσσης Εὐδοξίας ἐξελέγη διάδοχος τοῦ θρόνου Ἀρσάκιος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Νεκταρίου....».

(Α. Μ. Μπισκίνης. «Ἐλπίς» Ζακύνθου ἀριθμ. 1592, σελίδ. 1, στήλη 2, κάτω κάτω).

Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Κάποιος ξένος, λένε, ποὺ ξέρει καὶ τὰ Ρωμαῖκα, διαβάζοντας τὲς φημερίδες μας ποὺ γράφουν ὅλο γιὰ τοὺς προγόνους αὐτὰς τὲς μέρες, εἶπε:

— «Ἀγῶνες κάνουν αὐτοὶ οἱ χριστιανοὶ ἢ μνημόσυνα στοὺς προγόνους τους»;

— Μιὰ φημερίδα μας μὰς πληροφορεῖ προχτές πῶς «ἡ νίκη δὲν ἐγκατέλειψε τὰ ἱερὰ ἐδάφη». Αὐτὰ γραφτήκανε ὕστερα ἀπὸ τὴ νίκη τοῦ κ. Ὁρβανίδου στὸ Σκεπευτήριο καὶ, φυσικά, ὕστερα ἀπὸ τὸν πόλεμο τοῦ 97. Ζήτω λοιπὸν ἡ νίκη!

— Ὁ Σουρῆς τόκανε πάλι τὸ ποιηματάκι του γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες, ποίησε μὲ τὰ ὅλα του, ἀπὸ κεῖνα δὲ ποὺ συνταράζουν τὴν Οἰκουμένη καὶ ἀναγκάζουν τὴν «Ἐστία» νὰν τὸν χειροτονεῖ δυὸ φορές τὴ βδομάδα Ἑθνικὸ ποιετή.

— Διαβάστε τοὺς τέσσερις αὐτοὺς στίχους καὶ θὰ δεῖτε μιὰ φορὰ τί πάει νὰ πῇ ἐθνικὴ ποίηση:

Καὶ σὲ βλέπω μὲ τοὺς δρόμους
νὰ ποκτῆς ὡς μόνον γέρας
κὶν παρᾶλυσιν τῶν ἄκρων,
κᾶν κυστίτιδα, κᾶν κοιλὴν.

— Καὶ μιὰ εἰδοποίησι ἐκφωρενικὴ: «Ἐάν ὁ νικητὴς τοῦ Μαραθωνίου δρόμου εἶναι Ἕλλην προσφέρομαι νὰ τοῦ βγάλω τὰ δόντια δωρεὰν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ ἀριθ. 6 κουρείον μου. Σταῦρος Πολυωρίτης».

βιὰ τῶ λιγῶνε τὴν κρυφῶνα. Τρέχοντας ὕστερα μ' ὁρμὴ στὸ ξεροπήγαδο, βρῆκα μ' ἡχὸ κουδουνιῶν ραγισμένου—δῶ εἶν' ὁ γιόγκας μου, στρίγγιλις, ὁ γιόγκας μου!.. Πρὶν κανέναν προφτάσῃ νὰ σαλέψῃ μ' ἓνα κρρ φοβερὸ τῆς κακούργας μάνας τὸ κουφάρι γκρεμοτσακίστηκε στὸ ξεροπήγαδο...

*

Χρόνια πολλὰ πὸ τότε περάσανε, μ' ἀκόμα τοῦ δύστυχου νιοῦ ἡ τύχη σὰν παραμῦθι στὸ χωριὸ φέρνεται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Ἐρμὸ ἔμεινε καὶ ξεχαρβαλωμένο τὸ σπῆτι του καὶ ὅλοι τὸ φεύγουνε γιὰ στοιχειωμένο: ἀγῆθια καὶ τσικνίδες καὶ ἀγριόδατα σκεπάζουνε τὴ μικρὴ αὐλὴ, τὴ στολισμένη ἄλλοτε πὸ λούλουδα πλουμισμένα, καὶ στ' ἀσκέπαστα χαλάσματα ἡ κουκουβάγια ἔστησε τὴ φωλιὰ τῆς. Κι ἄμα τὸ χειμῶνα φουομανὰ ὁ βορρὶας στὰ παραθύρια του καὶ σφυρίζει, ἄμα στῆς νύχτας τὴ σιγαλιὰ τὸ σκουζιμὸ τῆς κουκουβάγιας ξεσπάει καὶ ἀντιλαλεῖ, θαρρεῖς πῶς ἀκούγεται τὸ βογγητὸ τοῦ σκοτωμένου, σὰν ἄγρια κατὰρα στὸν παρὰ τὸν πλάνο, τὸν παρὰ τὸν ἀχόρταστο καὶ τὸν ἀλύπητο, ποὺ τόσα κακὰ ὡς τώρα γέννησε καὶ θὰ γεννήσῃ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΑΖΟΣ

—Τὰ πατριωτικὰ σφυρίγματα καὶ τὰ γιοῦχα ποὺ προσφέρουμε τὴν Πέμπτῃ τέτοιοσήμερο στὸν Αὐστριακὸ ἀθλητὴ ὅταν ἔπιανε νὰ σηκώσῃ τὰ βάρη στὸ Στάδιο, δὲν τιμᾶνε μονάχα τὸν ἀθροπισμὸ μας ἀλλὰ μὰς ἐξασφαλίσανε γιὰ πάντα καὶ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες.

— Μοναχὰ μερικοὶ προδότες βρεθήκανε νὰ ποῦν — οἱ ἀφιλότιμοι!—πῶς ὕστερ' ἀπὸ τὰ σφυρίγματα τῆς Πέμπτης δὲν εἶναι καθόλου παράξενο νὰ ξαναρχίσῃ τὸ Στάδιο, μὲ τὸν καιρὸ, νὰ ὀργώνεται σὰν πρῶτα καὶ νὰ μεταμορφωθεῖ πάλι σιγὰ σιγὰ εἰς χωράφι.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Πόλη)

ΚΑΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΨΗ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Ἡ σκηνὴ παρασταίνει τὴν κάμαρα τῆς Κλειούλας μὲ πολὺ φιλοκαλὶα στολισμένη. Τὰ παράθυρα βλέπουνε στὸ δρόμο.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Γιακουδάκης, Κλειούλα καὶ Μανιώ.

ΓΙΑΒΟΥΒΑΚΗΣ (ἔχοντας τὰ χέρια του πίσω, περπατεῖ καὶ ἄξαφνα γυρνᾷ πρὸς τὲς δυὸ γυναῖκες καὶ λέει μὲ θυμὸ). Ἐγὼ τέτοιες φουρτούνες στὴ ζωὴ μου δὲν τίς γνώρισα... Ἀρῆστε με ἥσυχο... Δὲν τὴ βλέπετε ξετρελλαμὸ ποὺ τὸν ἔχει... Γύρνα τὴ ράχη σου, γύρνα... Ἐρρίξε τὸν ἄνθρωπο μὲς' στὴν ἀτιμία καὶ δὲν κοκκινίζουν ἀπὸ ντροπὴ τὰ μάγουλά της... Δὲ θέλει ν' ἀκούσῃ τὸν πατέρα της, τὸ γέρο τὸν πατέρα της, ποὺ τὴ γέννησε, ποὺ πάσκιζε καὶ τὴ μεγάλωσε, τῆς ἔδωσε τὸν ἔδρο τῆς νιότης του γιὰ νὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ... Καὶ τώρα γυρνᾷ τὴ ράχη της καὶ σηκώνει μὲ τόση ἀφτάδεια τοὺς ὤμους της... Ποιὸνα μοιάζει ἀπὸ τὸ παιδί, μὰ ποιὸνα μοιάζει... ποῦ τίς βρήκε τέτοιες ἰδέες, τέτοιους θυμούς, τέτοιους τρόπους, τέτοιο κακὸ αἷμα... Φωτιὰ σὲ καίει, καημένη!... (Κάνει νὰ φύγῃ)

ΜΑΝΙΩ (Τὸν βραστᾷ ἀπὸ τὸ χέρι) Μὴ συρίζεσαι ἔτσι... Στάσου...

ΓΙΑΚΟΥΒΑΚΗΣ (Ἐρπίζειται περισσότερου) Ἀφῆσέ με, μὴ μὲ τραβᾷς καὶ κάνω τώρα κανένα κακό... Δὲ βλέπετε, δὲ διαβάσεις στὸ κούτελό μου τὴν ἀτιμία... δὲν εἶναι γραμμένη μὲ μάβρα γράμματα;... Μὴ μὲ πειράζετε... ἀρῆστε με ἥσυχο... Μπορῶ τώρα νὰ περπατήσω ἴσια... νῆχω τὸ μέτωπό μου ἀψηλὰ, χωρὶς νὰ χαμογελοῦνε ἀπὸ πίσω μου... (Βλέποντας ἄγρια τὴν Κλειούλα) Τί ἤθελες, μπρέ, νὰ ταραξῇς τὴ γαλήνη τῶ γερατειῶ μου;... Γιατί νὰ σὲ κάνω;.. (Κάνει ἓνα γύρο μὲ ταραχὴ μεγάλη). Καὶ νὰ μὴ θὲς νὰ προσπέσης... νὰ μὴ θὲς νὰ μετανοιώσης... στέκεσαι ἀψηλὰ... ἀψηλὰ! Φτοῦ! Δὲ βλέπει, φαίνεται, καλὰ ὁ νοῦς σου καὶ νομίζεις πῶς οἱ λάσπες ποὺ κυλοῦνται τὰ γουρούνια βρίσκονται ἀψηλὰ... (Σὰν ἐξῶ φρενῶ) Ἀρῆστε με... ἀρῆστε με... γαϊδουρία!... (Φέβγει).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Κλειούλα, Μανιώ, ὕστερα Λενιώ.

ΜΑΝΙΩ (Τὸν κοιτάζει ὥσπου χάνεται). Γίνθηκε θυσία... Καλῆτερα νὰ ξερες νὰ ἡσυχάζε ἡ ψυχὴ σου... Μὰ ὄχι, εἶναι ἀδύνατο... ἀδύνατο... (Λίγη σιωπὴ, ὕστερα πρὸς τὴν Κλειούλα, ποὺ ἴσια μὲ κείνη τὴ στιγμὴ εἶχε γυρισμένη τὴ ράχη τῆς κ' ἐβλεπε κατὰ τὸ δρόμο). Κόρη μου...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ (Στρέφεται σὰν ἀφηρημένη) Ὁ νεῖρατα βλέπετε...

ΜΑΝΙΩ (Ἠπια). Κόρη μου... δὲν μπορῶ πιὰ